

Kunnan peruspalveluiden valtionosuus vuonna 2026

Kaupunginhallitus 23.02.2026 § 50
279/02.02.00/2025

Valmistelija: talousjohtaja Juha Liinavuori

Seloste ja perustelut: Kuntien rahoitusjärjestelmä koostuu kuntien omista tuloista ja valtion rahoituksesta. Tärkeimpiä tulolähteitä ovat verotulot ja valtionosuudet. Valtionosuudet muodostavat suunnilleen viidenneksen kuntien tulorahoituksesta. Niiden tarkoituksena on taata kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuus koko maassa.

Valtionosuusjärjestelmä on hallinnollisesti kaksiosainen. Valtiovarainministeriö vastaa kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuriministeriö puolestaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallista, ja se muodostuu kustannuserojen tasauksesta ja verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta. Kustannuserojen tasaus perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin, joita kuvataan järjestelmässä erilaisten valtionosuuskriteereiden avulla. Verotuloihin perustuva tasaus joko lisää tai vähentää kunnan valtionosuutta riippuen siitä, onko kunnan laskennallinen verotulo keskimääräistä suurempi vai pienempi.

Valtionosuuden yhteydessä kunnille maksetaan myös esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaus sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvaus.

Valtionosuuteen tehdyt lisäykset ja vähennykset vuonna 2026 (1 000 euroa)

- verotulotasauksen muutoksen neutralisointi	-102 547
- aloittavien koulujen rahoitukseen liittyvä vähennys	-50
- kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta	-361 028
- kuntien valtionosuuden harkinnanvarainen korotus	-10 000
- siirto momentille 28.90.31 vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen	-5 500
- siirto momentille 28.90.31 kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen	5 500
- kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten tasaus vuoden 2023 osalta	-167 052
- hyvinvointialueiden rahoitusta koskevan siirron tasoittamiseksi vuodelle 2024 tehtyyn määräaikaiseen lisäyksen liittyvä vähennys	-64 000
- valtionosuuden vähennys kuntien velvoitteiden ja tehtävien purkamiseen liittyen	-21 820
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus	216 081
- kasvutoimien rahoitukseen liittyvä valtionosuuden säästö	-75 000

Yhteensä -596 416

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset vuonna 2026 (1 000 euroa)

- Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutosten vaikutus laskennalliseen valtiosuuteen	12 761
- Esi- ja perusopetuksen tuen asiakirjat (Lisätoimet 2024)	-580
- Indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys	-31 558
- Indeksikorotus	111 072
- Kirjastojen perustamiskustannushankkeisiin myönnettyjen valtiosuuksien ja -avustusten maksamisen päättyminen	-3 200
- Kolmen vuosiviikkotunnin lisääminen perusopetukseen (HO 2023)	12 017
- Kotihoidontuen Norjan malli (BudjL)	1 200
- Kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvausten muutos	-4 947
- Kuntien työllistämismääräytysten kumoaminen (57 vuotta täyttäneet työttömät työnhakijat) (HO 2023)	-2 150
- Muut muutokset	-233
- Oppimisen tuen uudistaminen (siirto momentilta 29.10.30) (HO 2023)	53 495
- Perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden muutos vuonna 2026 (vuoden 2024 toteutumatieto)	-17 647
- Työnhakijan palveluprosessin keventäminen (Lisätoimet 2024) (BudjL)	-680
-Työttömyysturvaan liittyvän muistutusvelvoitteen kumoaminen (Lisätoimet 2024) (BudjL)	-400
- Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus vuodelle 2026	127 481
- Valtiosuuden lisäosien muutos määräytymistekijöistä johtuen	6 652
- Valtiosuuden vähennys kuntien velvoitteiden ja tehtävien purkamiseen liittyen (Lisätoimet 2024)	870
- Valtiosuusjärjestelmän säästö (Lisätoimet 2025) (BudjL)	-75 000
- Vuonna 2024 käyttämättä jääneiden kuntien yhdistymisavustusten palautuksen poistuminen	-10 997
- Yksityisen opetuksen järjestäjien kotikuntakorvauksen nosto 100 prosenttiin (siirto momentilta 29.10.30) (HO 2023)	6 363
- Yksityisten opetuksenjärjestäjien ja yliopistojen arvonlisäveron muutos	981
Yhteensä	185 500

Tehtävämuutoksiin liittyvät erät viedään valtiosuuksiin korottamalla laskennallisten kustannuksia ja kohdentamalla ne siihen ikä- tai väestöryhmään, johon uusi velvoite kohdistuu.

Ylöjärven kaupunki saa valtiosuusia yhteensä (peruspalveluiden valtiosuus+ veromenetysten korvaus+OKM:n valtiosuus) 27 291 789 euroa vuodelle 2026. Tämä on 83 846 euroa vähemmän kuin vuonna 2025. Valtiosuuksiin oli budjetoitu 28 120 000 euroa vuodelle 2026. Valtiosuus päätös alittaa budjetoidun 828 211 eurolla. Lopullinen päätös erosi ennakkolaskelmasta etenkin verotulojen tasauksen ja verotulomenetysten korvausten osalta.

Toimivalta: Hallintosääntö 87 §, 27

Lisätietoja päätöksestä: talousjohtaja Juha Liinavuori, 040 133 4540, juha.liinavuori@ylojarvi.fi

Liite: Päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvauksesta vuonna 2026

Oheismateriaali: Valtionosuuspäätöksen laskentatiedot 2026

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää tyytyä kunnan peruspalveluiden valtionosuuspäätökseen vuodelle 2026.

Päätös: Hyväksyttiin.

Talousjohtaja ja Jaana Heikkilä-Halkola poistuivat kokouksesta tämän asian jälkeen klo 16.44.